

Sygn. akt I ACa 755/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Ewa Mierzejewska
Protokolant	protokolant sądowy Anna Kłos

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2021 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa W. K.

przeciwko Grupie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 4 września 2020 r. sygn. akt (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że

a) w punkcie I zasądza od pozwanego Grupy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz powoda W. K. kwotę 660.000 (sześćset sześćdziesiąt tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 lipca 2016 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 sierpnia 2016 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 września 2016 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 października 2016 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 listopada 2016 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 grudnia 2016 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 stycznia 2017 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 lutego 2017 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 marca 2017 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 kwietnia 2017 roku do daty zapłaty;
- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 maja 2017 roku do daty zapłaty,

- od kwoty 55 000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych od dnia 1 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty,

a w pozostałym zakresie oddala powództwo;

b) w punkcie II zasądza od pozwanego Grupy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz powoda W. K. kwotę 43.817 (czterdzieści trzy tysiące osiemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego Grupy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz powoda W. K. kwotę 41.100 (czterdzieści jeden tysięcy sto) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 755/20

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 4 września 2020 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo W. K. przeciwko Grupie (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę odszkodowania oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 10.817 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, zaś nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

W pozwie z dnia 28 marca 2019 roku powód W. K. domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 660.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od poszczególnych kwot składających się na tę sumę, a ponadto kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że uchwałą Rady Nadzorczej Grupy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. z dnia 15 grudnia 2009 roku został powołany na funkcję członka zarządu spółki. Na podstawie tej uchwały w dniu 16 grudnia 2009 roku została z powodem zawarta umowa cywilnoprawna o sprawowanie funkcji Członka Zarządu. Po zakończeniu pierwszej kadencji w zarządzie Spółki, powód został powołany w skład Zarządu Spółki na kolejną kadencję, na mocy uchwały Rady Nadzorczej z dnia 16 listopada 2012 roku, na podstawie której w dniu 4 czerwca 2013 roku powód zawarł z pozwaną pisemne porozumienie w sprawie zmiany umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu, w ramach której powierzono mu funkcję Wiceprezesa Zarządu Spółki, zaś jego stałe miesięczne wynagrodzenie brutto ustalone zostało na kwotę 55.000 złotych. W dniu 24 sierpnia 2015 roku strony zawarły ponadto dodatkową umowę o zakazie konkurencji, która ujednoliciła i aktualizowała poprzednio zawarte umowy w tym przedmiocie, zgodnie z którą, w okresie dwunastu miesięcy po rozwiązaniu albo wygaśnięciu łączącej Spółkę i powoda Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu, powód zobowiązał się powstrzymać od zajmowania się działalnością konkurencyjną wobec spółki w kraju lub za granicą. Po wygaśnięciu umowy o sprawowanie funkcji Wiceprezesa Zarządu, co nastąpiło w dniu 10 maja 2016 roku, powód dotrzymał swoich obowiązków w zakresie zakazu konkurencji, co zrodziło leżący po stronie zleceniodawcy obowiązek zapłaty odszkodowania.

W złożonym w dniu 21 maja 2019 roku sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana Grupa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. wniosła o oddalenie powództwa podnosząc zarzuty:

braku podstawy prawnej (causae) roszczenia powoda, ze względu na fakt, iż pomiędzy stronami obowiązuje (i obowiązywała również w okresie pełnienia przez powoda funkcji Członka Zarządu) klauzula konkurencyjna wynikająca z łączącego strony stosunku pracy, która to klauzula przewiduje tożsamy zakres przedmiotowy jak Umowa o zakazie konkurencji, tj. z dnia 24 sierpnia 2015 roku;

naruszenia art. 5 k.c., polegający na nadużyciu prawa podmiotowego w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem roszczenia wynikającym z zawartej z pozwaną umowy o zakazie konkurencji, w sytuacji, gdy strony były również związane umową o zakazie konkurencji wynikającą z norm prawa pracy, a zawartą przed dniem zawarcia umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku, tj. w dniu 8 stycznia 2009 roku;

naruszenia art. 58 § 2 k.c. przez treść § 5 ust. 4 umowy o zakazie konkurencji, którego treść jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego w zakresie w jakim przyznaje powodowi możliwość uzyskania odszkodowania niezależnie od kontynuacji zatrudnienia u pozwanej i przysługiwania mu innych świadczeń (wynikających z odrębnych czynności prawnych) względem pozwanej;

naruszenia art. 65 § 2 k.c. polegającego na zastosowaniu do interpretacji umowy o zakazie konkurencji wyłącznie zasad wykładni językowej, w sytuacji, gdy zamiar stron zawartej umowy był odmienny, a zgoda na zawarcie umowy wyrażona w uchwale Rady Nadzorczej Pozwanej nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku dotyczyła zawarcia umowy o zakazie konkurencji po rozwiązaniu stosunku pracy, co w konsekwencji skutkowało dokonaniem niewłaściwej wykładni postanowień zawartej umowy i uznaniem przez powoda, iż zaktualizował się obowiązek zapłaty odszkodowania przez pozwaną w kwocie wskazanej w pozwie;

nieudowodnienia roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości, związany z brakiem po stronie powoda szkody będącej skutkiem (wyłącznie) obowiązywania umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku, w sytuacji, w której analogiczne zobowiązanie do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej wynika z klauzuli konkurencyjnej, stanowiącej element nadal łączącego strony stosunku pracy,

ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia ww. zarzutów, zarzut:

braku zaistnienia po stronie powoda szkody w zakresie, w jakim otrzymywał on wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę, będąc jednocześnie związanym klauzulą konkurencyjną (wynikającą ze stosunku pracy) w tożsamym zakresie przedmiotowym jak wskazany w umowie o zakazie konkurencji, tj. z dnia 24 sierpnia 2015 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód jest pracownikiem pozwanego Grupy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. od dnia 5 września 1988 roku. Początkowo zatrudniony był na stanowisku Zastępcy Kierownika Wydziału, następnie Kierownika Wydziału(...), p.o. Kierownika Zakładu, Kierownika Wydziału, Dyrektora Pionu (...). Ostatnie ze stanowisk zostało powierzone powodowi na podstawie Porozumienia zmieniającego warunki umowy o pracę z dnia 8 stycznia 2009 roku. W treści § 5 owego Porozumienia, powód zobowiązał się nie podejmować w okresie zatrudnienia działalności konkurencyjnej bez pisemnej zgody Pracodawcy w jakiegokolwiek firmie poprzez zatrudnienie, świadczenie na jej rzecz usług bezpośrednio lub choćby pośrednio i to bez względu na rodzaj stosunku prawnego, którego podstawą byłoby zatrudnienie lub świadczenie usług, przez którą to działalność konkurencyjną Strony rozumieją wszelką działalność bez względu na jej rozmiar, która jest zbieżna z zakresem działania Pracodawcy, w szczególności, jeżeli jej prowadzenie może wpłynąć na jego sytuację rynkową lub wyniki finansowe. Powód zobowiązał się również do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji dotyczących działalności Pracodawcy, stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa lub będących informacjami niejawnymi w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych lub innymi, podlegającymi zakazowi ujawniania albo obowiązkowi zachowania w tajemnicy, w tym na podstawie przepisów o obrocie instrumentami finansowymi. Obejmując stanowisko Dyrektora Pionu (...) w dniu 8 stycznia 2009 roku powód zawarł ponadto z pozwanym umowę o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, zgodnie z którą w okresie jednego roku od dnia ustania stosunku pracy zobowiązał się do powstrzymywania się od wszelkich czynności faktycznych i prawnych naruszających interes pracodawcy, a w szczególności prowadzenia konkurencyjnej wobec pracodawcy działalności gospodarczej, we własnym imieniu lub na rzecz osób trzecich, w tym również zasiadanie w organach podmiotów konkurencyjnych wobec pracodawcy oraz podejmowania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub na jakiegokolwiek innej podstawie na rzecz jakiegokolwiek podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną wobec pracodawcy, w zamian za co, za okres trwania zakazu konkurencji przysługuje mu odszkodowanie w wysokości 50% wynagrodzenia otrzymywanego przez niego przed ustaniem stosunku pracy miesięcznie, pod warunkiem nienaruszenia przez niego postanowień umowy, płatne do 10 dnia miesiąca kalendarzowego.

Równolegle w czasie pełnienia funkcji Dyrektora Pionu (...), Uchwałą Nr (...) Rady Nadzorczej z dnia 15 grudnia 2009 roku powód powołany został w skład Zarządu Spółki na czas nowej wspólnej kadencji Zarządu. W związku z treścią przedmiotowej Uchwały, w dniu 16 grudnia 2009 roku pomiędzy nim a Zakładami (...) Spółką Akcyjną w P. zawarta

została umowa o sprawowanie funkcji Członka Zarządu, na mocy której pozwany powierzył, a powód zobowiązał się do sprawowania funkcji Członka Zarządu Spółki na okres łącznej, 3 – letniej kadencji Zarządu pozwanego, w zamian za wynagrodzenie, wypłacane miesięcznie do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, w wysokości brutto 3,5 krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, z zastrzeżeniem, że łączne wynagrodzenie miesięczne z tytułu pełnienia funkcji Członka Zarządu oraz umowy o pracę z dnia 8 stycznia 2009 roku, która zachowała dotychczasową moc, nie może przekroczyć 5,5 krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, Strony potwierdziły jednocześnie aktualność łączącej je umowy o pracę z dnia 8 stycznia 2009 roku, w związku z obowiązywaniem której, Spółka zobowiązała się do zwolnienia powoda ze świadczenia określonej w tej umowie pracy, w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania funkcji Członka Zarządu.

W tym samym dniu, tj. 16 grudnia 2009 roku, w związku z zawartą umową o sprawowanie funkcji członka zarządu, strony zawarły ponadto umowę o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej § 1, w czasie trwania umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu i w okresie sześciu miesięcy po jej ustaniu, powód zobowiązał się powstrzymać od zajmowania się interesami konkurencyjnymi wobec pozwanej Spółki, w tym:

- a. nie nawiązywać stosunku pracy z podmiotami konkurencyjnymi wobec Spółki,
- b. nie obejmować funkcji w organach podmiotów konkurencyjnych wobec Spółki,
- c. nie prowadzić żadnej innej działalności na rzecz podmiotów konkurencyjnych wobec Spółki,
- d. nie nabywać w drodze czynności prawnej inter vivos akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego będących podmiotami konkurencyjnymi wobec Spółki, z wyjątkiem nabywania w publicznym obrocie papierami wartościowymi akcji w celu inwestycyjnym, w ilości dającej nie więcej niż 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu;
- e. nie podejmować ani nie prowadzić na własny lub cudzy rachunek działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec Spółki, w tym także jako wspólnik spółki cywilnej, wspólnik spółki jawnej, komandytariusz bądź komplementariusz.

Strony postanowiły, że za działalność konkurencyjną w rozumieniu niniejszej umowy nie będzie uważana działalność prowadzona na rzecz lub we współpracy z podmiotami, w których podmiotem dominującym, w rozumieniu ustawy o rachunkowości, są Zakłady (...) S.A. lub Skarb Państwa. Strony umówiły się, że z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej w okresie sześciu miesięcy po ustaniu stosunku pracy, powód otrzyma od pozwanego odszkodowanie w wysokości 100% sumy miesięcznego średniego wynagrodzenia, określonego w § 5 ust. 1 umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu oraz w łączącej strony umowie o pracę z dnia 8 stycznia 2009 roku, otrzymanego przez powoda w okresie dwunastu miesięcy przed ustaniem stosunku pracy, które to odszkodowanie będzie mu wypłacane w ratach miesięcznych, wynoszących 1/6 kwoty całkowitej określonej w ust. 1 najpóźniej do końca miesiąca kalendarzowego, w drodze przelewu na wskazany przez niego rachunek bankowy.

W związku z zawarciem w dniu 18 grudnia 2012 roku kolejnej umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu, w dniu 18 grudnia 2012 roku strony zawarły nową umowę o zakazie konkurencji o zbliżonej treści – w powołanym wyżej zakresie jej zapisy były zbieżne z treścią umowy o zakazie konkurencji z dnia 16 grudnia 2009 roku. Wprowadzone korekty dotyczyły wyłącznie zapisów dotyczących możliwości zwolnienia powoda z zakazu konkurencji. Między innymi w następstwie powierzenia powodowi pełnienia funkcji Członka Zarządu kolejnej kadencji oraz zmian w zakresie zasad wynagradzania Członków Zarządu Spółki, strony zawarły w dniu 4 czerwca 2013 roku Porozumienie w sprawie zmiany Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu. Ustaliły w nim między innymi, że powodowi przysługują składniki wynagrodzenia oraz świadczenia w postaci: stałego wynagrodzenia miesięcznego brutto liczonej łącznie z miesięcznym wynagrodzeniem i innymi składnikami wynagrodzenia brutto, przysługującymi powodowi z tytułu łączącej go ze spółką umowy o pracę z dnia 8 stycznia 2009 roku z późniejszymi zmianami, w wysokości 55.000 złotych, nagroda roczna, uzależniona m. in. od osiągniętych przez spółkę w danym roku obrotowym wyników finansowych, nagroda specjalna, przyznawana za wykonanie zadań nadzwyczajnych, świadczenia dodatkowe z tytułu zatrudnienia oraz

inne niż dwa ostatnie wymienione powyżej składniki fakultatywne, postanawiając jednocześnie, iż począwszy od 1 lipca 2013 roku, stałe wynagrodzenie miesięczne brutto, o którym mowa w pierwszej kolejności, obejmuje również wynagrodzenie za ewentualne pełnienie przez powoda funkcji w Radzie Nadzorczej w spółkach zależnych od Spółki. Jednocześnie, w okresie obowiązywania przedmiotowej Umowy, jak również po jej wygaśnięciu powód zobowiązał się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa albo inną tajemnicę prawnie chronioną oraz do nie ujawniania takich informacji osobom trzecim bez pisemnej zgody Spółki, za wyjątkiem, gdy obowiązek ujawnienia takich informacji wynika z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Jednocześnie strony ustaliły, iż powód nie może wykorzystywać jakichkolwiek informacji, których ujawnienie mogłoby zaszkodzić interesom Spółki, a które pozyskał w związku z pełnieniem funkcji w jej Zarządzie, w innym celu, aniżeli należyte wykonywanie obowiązków, a ponadto, iż w okresie pełnienia obowiązków Członku Zarządu Spółki powód bez zgody Rady Nadzorczej nie może zajmować się działalnością, która kolidowałaby z pełnioną funkcją, ani działalnością konkurencyjną wobec Spółki, jak również uczestniczyć w spółce konkurencyjnej wobec Spółki jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej, z zastrzeżeniem postanowień ust. 3, bądź uczestniczyć w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek jej organu, w tym w szczególności opisanych w treści umowy. Jednocześnie strony ustaliły, iż Porozumienie, z chwilą jego zawarcia, zastępuje wszelkie uprzednie uzgodnienia między Stronami dotyczące materii w nim uregulowanych, z wyłączeniem Umowy o pracę z dnia 8 stycznia 2009 roku i Umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy z dnia 18 grudnia 2012 roku, z późniejszymi zmianami, które pozostają w mocy.

W związku z faktem, iż uchwałą Nr (...) Rady Nadzorczej Spółki z dnia 8 lipca 2013 roku powodowi powierzono pełnienie funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki, na mocy Aneksu nr (...) do ww. Umowy zmienionej ww. Porozumieniem zawartym w dniu 8 lipca 2013 roku, używane w Umowie o sprawowanie funkcji Członka Zarządu wyrażenie „Członka Zarządu Spółki” zastąpiono wyrażeniem „Członka Zarządu – Wiceprezesa Zarządu Spółki”, użytym we właściwej deklinacji. Równoległe, w dniu 25 czerwca 2013 roku strony zawarły Aneks nr (...) do Umowy o zakazie konkurencji z dnia 18 grudnia 2012 roku, na mocy którego wprowadziły do niej następujące zmiany:

1. W preambule Umowy zapis:

„W związku z zawartą, pomiędzy Stronami niniejszej umowy, umową o sprawowanie funkcji członka zarządu z dnia 18 grudnia 2012 roku, Strony zgodnie postanowiły, co następuje:”

został zastąpiony zapisem:

„W związku z zawartą, pomiędzy Stronami niniejszej umowy, Umową o sprawowanie funkcji członka zarządu z dnia 18 grudnia 2012 roku, zmienionej Porozumieniem w sprawie zmiany Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu, zawartym dnia 04 czerwca 2014 roku, Strony zgodnie postanowiły, co następuje:”

2. W § 5 Umowy, ustęp 1 w brzmieniu:

„1. Z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej w okresie sześciu miesięcy po ustaniu stosunku pracy, Przyjmujący zlecenie otrzyma od Spółki odszkodowanie w wysokości 100% sumy miesięcznego średniego wynagrodzenia, określonego w § 5 ust.1 powołanej na wstępie umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu oraz w łączącej Przyjmującego zlecenie ze Spółką Umowie o pracę z dnia 8.01.2009 roku, otrzymanego przez Przyjmującego zlecenie w okresie dwunastu miesięcy przed ustaniem stosunku pracy.”

otrzymuje brzmienie:

„1. Z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej w okresie sześciu miesięcy po ustaniu stosunku pracy, Przyjmujący zlecenie otrzyma od Spółki odszkodowanie w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia brutto, określonego w § 2 ust. 1 pkt a) Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu, w brzmieniu ustalonym Porozumieniem w sprawie zmiany Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu, zawartym dnia 04 czerwca 2013 roku.”

Następnie, na mocy aneksu nr (...) do ww. umowy, zawartego w dniu 29 czerwca 2015 roku, zmienione zostało postanowienie dotyczące czasu trwania zakazu konkurencji i w § 1 umowy słowa „W czasie trwania umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu i w okresie sześciu miesięcy po jego ustaniu”, zastąpiono słowami: „W czasie trwania umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu i w okresie dwunastu miesięcy po jego ustaniu”. Ponadto, nadano następujące brzmienie ust. 1 i 2 § 5 umowy:

„§ 5. 1. Z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej w okresie dwunastu miesięcy po ustaniu stosunku pracy, Pracownik otrzyma od Spółki odszkodowanie w wysokości dwunastomiesięcznego wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 2 ust. 1, punkt a) powołanej na wstępie Umowy o pracę, w brzmieniu ustalonym Porozumieniem zmieniającym Umowę o pracę, zawartym dnia 04.06.2013 r.

2. Powyższe odszkodowanie będzie wypłacane Pracownikowi w ratach miesięcznych wynoszących 1/12 (jedna dwunasta) kwoty całkowitej, określonej w ust. 1, najpóźniej do końca miesiąca kalendarzowego, w drodze przelewu na rachunek bankowy wskazany przez Pracownika.”

W wyniku rozpoznania przedmiotowego wniosku, uchwałą Nr (...) Rada Nadzorcza Spółki Grupy (...) S.A. z dnia 24 sierpnia 2015 roku w sprawie zawarcia umowy o zakazie konkurencji, działając na podstawie Statutu spółki, postanowiła zawrzeć z Wiceprezesem Zarządu – powodem W. U. o zakazie konkurencji po rozwiązaniu stosunku pracy – tekst jednolity, w brzmieniu zgodnym z projektem stanowiącym załącznik do Uchwały, upoważniając do jej podpisania Przewodniczącego Rady Nadzorczej. W konsekwencji, w dniu 24 sierpnia 2015 roku strony zawarły zgodną z ww. projektem umowę, zatytułowaną „UMOWA o zakazie konkurencji – tekst jednolity”, wskazując jako jej przedmiot ujednoczenie i aktualizację wzajemnych praw i obowiązków Spółki i (...), tj. W. K., wynikających z zakazu konkurencji określonych w umowie o zakazie konkurencji zawartej przez Spółkę i (...) dnia 18 grudnia 2012 roku, zmienianej odpowiednio: Aneksem nr (...) z dnia 25 czerwca 2013 roku oraz Aneksem nr (...) z dnia 29 czerwca 2015 roku. Na mocy §1 umowy, w okresie dwunastu miesięcy po rozwiązaniu albo wygaśnięciu łączącej go ze Spółką (...) o sprawowanie funkcji Członka Zarządu z dnia 16 grudnia 2009 roku, ustalonej Porozumieniem w sprawie zmiany Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu z dnia 4 czerwca 2013 roku z późniejszymi zmianami, powód zobowiązał się powstrzymać się od zajmowania się działalnością konkurencyjną wobec Spółki w kraju lub za granicą, w tym:

- a. nie nawiązywać stosunku pracy z podmiotami konkurencyjnymi wobec Spółki,
- b. nie obejmować funkcji w organach podmiotów konkurencyjnych wobec Spółki,
- c. nie prowadzić żadnej innej działalności na rzecz podmiotów konkurencyjnych wobec Spółki w szczególności działalności doradczej,
- d. nie nabywać w drodze czynności prawnej inter vivos akcji lub udziałów w spółkach prawa handlowego będących podmiotami konkurencyjnymi wobec Spółki, z wyjątkiem nabywania w publicznym obrocie papierami wartościowymi akcji w celu inwestycyjnym, w ilości dającej nie więcej niż 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu,
- e. nie podejmować ani nie prowadzić na własny lub cudzy rachunek działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec Spółki, w tym także jako wspólnik spółki cywilnej, wspólnik spółki jawnej, komandytariusz bądź komplementariusz. Za podmiot konkurencyjny wobec Spółki strony uznały każdy podmiot prowadzący działalność w zakresie przedmiotu działalności Spółki określonego w § 6 pkt 1 – 2 Statutu Spółki, z zastrzeżeniem, iż za działalność konkurencyjną w rozumieniu umowy nie będzie uważana działalność prowadzona na rzecz lub we współpracy z podmiotami, w których podmiotem dominującym, powiązaniem lub zależnym w rozumieniu przepisów kodeksu spółek handlowych jest Grupa (...) S.A. lub Grupa (...) S.A., a ponadto, iż działalności konkurencyjnej nie stanowi działalność naukowa, dydaktyczna, charytatywna i społeczna, jeżeli jej charakter nie jest sprzeczny z interesem Spółki. W § 5 Umowy strony ustaliły, iż z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej o której mowa w § 1, powód otrzyma od Spółki odszkodowanie w wysokości dwunastokrotności stałego miesięcznego wynagrodzenia

brutto, określonego w § 2 ust. 1 punkt a) umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu, które wypłacane będzie mu w ratach miesięcznych wynoszących 1/12 kwoty całkowitej, najpóźniej do końca miesiąca kalendarzowego, w drodze przelewu na rachunek bankowy wskazany przez powoda. Jednocześnie ustalono, iż odszkodowanie przysługuje mu niezależnie od innych świadczeń, do których ma on prawo na podstawie Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu albo innych umów łączących go ze Spółką. Jednocześnie strony przewidziały możliwość zwolnienia powoda z zakazu konkurencji zarówno na wniosek powoda, jak i z inicjatywy Spółki. W drugim z tych przypadków, zgodnie z Umową, Spółka mogła zwolnić Zobowiązanego z zakazu konkurencji i rozwiązać niniejszą Umowę wyłącznie w przypadku odwołania go ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu i zatrudnienia go za jego zgodą, przez Spółkę lub spółkę powiązaną ze Spółką, na innym stanowisku na czas nieokreślony albo na czas określony nie krótszy niż dwanaście miesięcy oraz z wynagrodzeniem miesięcznym brutto nie niższym niż wysokość miesięcznej raty odszkodowania określonej w § 5 ust.3, z zastrzeżeniem, iż w takiej sytuacji wygasa jego prawo do tej części odszkodowania, która miała być wypłacona po tej dacie (§ 9 w związku z §8 Umowy). Ponadto, strony ustaliły, iż opisywana Umowa z chwilą jej zawarcia, zastępuje wszelkie uprzednie uzgodnienia między stronami, dotyczące materii w niej uregulowanych. Treść zawartej pomiędzy stronami umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku była tożsama z treścią wszystkich podpisanych z pozostałymi ówczesnymi Członkami Zarządu niezależnie od charakteru łączących ich z pozwaną Spółką stosunków, na podstawie których pełnili owe funkcje, podobnie jak procedura przygotowania ich projektów. Wszyscy Członkowie Zarządu, poza powodem, który piastował ową funkcję na podstawie stosunku cywilnoprawnego, pozostawali jednak z tego tytułu z pozwaną Spółką w stosunkach pracy, które następnie uległy rozwiązaniu po wygaśnięciu ich mandatów. Podpisanie tego rodzaju umów zarówno z powodem, jak i pozostałymi ówczesnymi Członkami Zarządu było wynikiem konsolidacji Zakładów (...) S.A. oraz Grupy (...) S.A., związanej z nią zmiany organizacyjnej oraz ładu korporacyjnego i jako takie stanowiło inicjatywę Spółki nadrzędnej, która przekazała projekty tych umów w ramach nadzoru właścicielskiego, zmierzając do uporządkowania relacji pomiędzy wspomnianą Spółką a Członkami Zarządu. Powodowi znana była przed podpisaniem Umowy treść jej projektu, w takim brzmieniu w jakim została ona ostatecznie podpisana. Podobnie, ostateczna treść umowy znana była również członkom Rady Nadzorczej, którzy otrzymywali dokumenty, które miały być procedowane na zebraniu Rady Nadzorczej najpóźniej na 7 dni przed zebraniem z obsługującego je biura. Członkowie Rady Nadzorczej posiadali przy tym wiedzę zarówno co do faktu, iż powód pozostawał w czasie zawierania umowy w stosunku pracy z pozwaną Spółką, jak i z tego, iż łączyła go w tym czasie z pozwaną Spółką umowa o zakazie konkurencji o zbliżonym zakresie przedmiotowym, jednak w gestii Rady Nadzorczej pozostawało wówczas uregulowanie relacji wyłącznie pomiędzy Spółką, a powodem jako Członkiem jej Zarządu, z pominięciem kwestii wynikających z faktu jego pozostawania w stosunku pracy ze Spółką, do ingerowania w który nie posiadała ona kompetencji. W trakcie pełnienia wspomnianych funkcji powód nie korzystał z urlopu bezpłatnego, zaś łączący go z pozwanym stosunek pracy nie wygasł. Po zakończeniu sprawowania funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki w dniu 10 maja 2016 roku, kontynuował on zatrudnienie na stanowisku Dyrektora Pionu (...). W dniu 28 lutego 2017 roku na podstawie polecenia służbowego z dnia 28 lutego 2017 roku objął natomiast stanowisko Głównego Specjalisty ds. (...) w komórce Generalnego Projektanta, które piastuje do chwili obecnej, przy czym od dnia 28 kwietnia 2017 roku – na podstawie porozumienia zmieniającego warunki umowy o pracę, na którym pozostaje nadal zatrudniony.

Pismem datowanym na dzień 3 kwietnia 2017 roku powód W. K. zwrócił się do IV wydziału Pracy Sądu Rejonowego w P. z wnioskiem o zawezwanie Grupy (...) Spółki Akcyjnej do zawarcia ugody w sprawie zasad i warunków zapłaty na jego rzecz kwoty 660.000 złotych brutto wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności do dnia zapłaty stanowiącej sumę należną mu z tytułu odszkodowania za powstrzymanie się od prowadzenia działalności konkurencyjnej, przewidzianego w umowie o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku.

Opisany stan faktyczny był w przeważającej mierze bezsporny, a spór sprowadzał się do kwestii interpretacji zapisów Umowy o zakazie konkurencji – tekst jednolity z dnia 24 sierpnia 2015 roku. Ewentualne wątpliwości wiązały się ze skutkami prawnymi i wnioskami wysuwanymi przez strony w oparciu o poszczególne dowody.

Zeznania powoda Sąd Okręgowy ocenił przede wszystkim przez pryzmat faktu, że jest on stroną w sposób bezpośredni zainteresowaną korzystnym wynikiem niniejszego postępowania. Najpierw pominął milczeniem, a następnie zbył

„niewiedzą” zadane mu przez pełnomocnika pozwanego pytanie co do tego, czy pozostaje on związany zakazem konkurencji w związku z faktem, iż nadal pozostaje zatrudniony w pozwanej Spółce (choć wątpliwości co do tego nie pozostawia treść porozumienia z dnia zmieniającego warunki pracy z dnia 8 stycznia 2009 roku), a ponadto zdawał się nie dostrzegać zasadniczej różnicy w zakresie faktycznej sytuacji, jaka zachodzi między nim, a pozostałymi Członkami Zarządu tej samej kadencji, by następnie przed samym zamknięciem rozprawy posłużyć się przykładem innego pracownika, który w rzekomo w identycznej sytuacji otrzymał odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji mimo dalszego pozostawania z pozwaną Spółką w stosunku pracy, wcześniej w żadnym zakresie nie powołując się na ten fakt, a tym bardziej nie wykazując inicjatywy dowodowej w tym zakresie. Dlatego też, jego zeznania zostały obdarzone walorem wiarygodności wyłącznie w zakresie, w jakim korelowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy, stanowiąc jedynie niewielką część poczynionych w sprawie ustaleń. Przedstawione przez powoda, korzystne z jego punktu widzenia rozumienie spornych zapisów umowy Sąd Okręgowy uznał za stosunkowo jednoznaczne.

Odnosząc do zeznań świadków C. M., J. W., J. K. oraz A. B. Sąd Okręgowy wskazał, że co do zasady nie znalazł podstaw aby odmówić im wiarygodności. Mimo różnych zdań stron co do pochodzenia projektu, który leżał u podstaw zawartej pomiędzy stronami Umowy, świadkowie byli w zasadzie zgodni co do tego, że zawarta z powodem Umowa z dnia 24 sierpnia 2015 roku była tożsama w swym zakresie z treścią umów zawartych z pozostałymi Członkami Zarządu, a ponadto, że zawarcie tej umowy, dokonane zostało z inicjatywy Spółki nadrzędnej wyłącznie w celu uregulowania relacji pomiędzy Spółką a powodem, jako Członkiem Zarządu i dostosowania ich do panującego w wyniku zmian organizacyjnych ładu korporacyjnego i w tej też części zostały zeznania uznane one za istotne. Za całkowicie nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy uznał natomiast zeznania świadków E. P., J. S. oraz B. G., które w przypadku większości zadawanych pytań zasłaniały się niewiedzą lub niepamięcią. Pozostała część ich zeznań odnosiła się natomiast wyłącznie do kwestii ogólnych, bez jakiegokolwiek odniesienia do kwestii procedowania podpisanej z powodem Umowy o zakazie konkurencji – tekst jednolity z dnia 24 sierpnia 2015 roku.

Odnosząc się do zgłoszonego przez stronę powodową na rozprawie w dniu 6 listopada 2019 roku zastrzeżenia do protokołu wobec dopuszczenia spóźnionych w świetle art. 503 § 1 k.p.c. dowodów, a to z uwagi na fakt, iż strona pozwana dysponowała wiedzą i środkami dowodowymi już w sprzeciwie od nakazu zapłaty, Sąd Okręgowy wskazał, że potrzeba ich powołania wynikała dopiero później, w reakcji na kwestie podnoszone przez powoda i świadków na rozprawie w dniu 9 października 2019 roku i jako tako takie stanowiło ono wyraz taktyki procesowej strony pozwanej, choć ostatecznie powołanie to okazało się bezskuteczne.

W oparciu o wskazane ustalenia faktyczne i ich ocenę, Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Przywołując wynikającą z art. 353¹ kc zasadę swobody umów, a także przewidziane w art. 65 kc metody wykładni, uznał, że spór pomiędzy stronami sprowadzał się przede wszystkim do kwestii interpretacji zapisów zawartej pomiędzy nimi umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku, określonej mianem „tekstu jednolitego” w zakresie, w jakim odnosiły się one do możliwości zaktualizowania się odroczonego w czasie skutku prawnego w postaci obowiązku zapłaty na rzecz powoda odszkodowania z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej, który zgodnie z literalnym brzmieniem tej umowy, dotyczył dwunastu miesięcy od rozwiązania albo wygaśnięcia Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu, w warunkach jednoczesnego obowiązywania łączącej te same strony umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. W związku z faktem, że określone powyżej jej postanowienie, wbrew twierdzeniom powoda, w świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy nie może zostać uznane za sformułowane w sposób jednoznaczny, przy ustaleniu rzeczywistej treści zawartej pomiędzy stronami umowy, dyrektywom wykładni językowej Sąd Okręgowy przypisał drugorzędne znaczenie – jako takie ma ono bowiem podstawowe i zasadnicze znaczenie przy dokonywaniu wykładni treści aktów prawnych. Przy wykładni treści umów pierwszeństwo przypada natomiast ustaleniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy, co należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych.

Odnosząc się do wywodzonego przez powoda wniosku co do konieczności odróżnienia zakresu przedmiotowego zawartych przez niego z pozwanym wskutek nawiązania z nim stosunków cywilnoprawnych umów o zakazie

konkurencji, od zakresu przedmiotowego łączącej go z pozwanym umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, Sąd Okręgowy wskazał, że powód pomija fakt, iż w treści każdej z tych umów, w zakresie opisu czynności faktycznych i prawnych, które w rozumieniu umowy uznać należało za naruszające interes pozwanego, strony posłużyły się zwrotami „w szczególności” oraz „w tym”, co nakazuje przyjąć, iż zgodnie z wolą stron ich zakres przedmiotowy nie został ograniczony wyłącznie do form działalności wymienionych w jej treści, a jedynie umowy te zawierają przykładowy katalog form, które mogłyby zostać uznane za naruszające interes pozwanego. Mimo zatem, iż zakres wiedzy posiadany przez powoda w związku z zajmowaniem stanowiska (...), a następnie Głównego Specjalisty ds.(...) w komórce (...) oraz pełnienia funkcji Członka Zarządu, a następnie Wiceprezesa Zarządu pozwanej Spółki jest istotnie różny, to kwestia ta jest o wiele bardziej istotna z punktu widzenia ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa, która nie pozostaje jednak przedmiotem niniejszego postępowania i którą należy w sposób wyraźny odróżnić od instytucji zakazu konkurencji, w przypadku którego podstawowym kryterium, na podstawie którego działalność może zostać uznana za konkurencyjną, jest przede wszystkim przedmiot działalności pracownika po ustaniu stosunku pracy, przy czym za taką może zostać uznana działalność nawet wyłącznie częściowo zbieżna z zakresem działania podmiotu bez względu na jej rozmiar, jeśli mogłaby wpłynąć niekorzystnie na jego sytuację ekonomiczną, sytuację na rynku lub osiągnięte wyniki finansowe. W konsekwencji Sąd Okręgowy stwierdził, że zakres zakazu konkurencji, nie musi być tożsamy z zakresem ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa, zaś kluczowe znaczenie ma sama możliwość nawiązania przez powoda stosunków z konkurencyjnymi wobec Spółki podmiotami, niezależnie od zakresu posiadanej przez niego wiedzy nabytej w czasie piastowania poszczególnych stanowisk i funkcji, tym bardziej, że w Umowie o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy znalazł się osobny zapis co do tego, iż powód jako pracownik zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich poufnych informacji, o których dowiedział się w związku z wykonywaniem powierzonych mu obowiązków, które mogłyby narazić pozwanego, jako jego pracodawcę, na szkodę. Użycie w treści każdej z tych umów przytoczonych powyżej zwrotów „w tym” oraz „w szczególności”, wymagałoby zatem każdorazowej, indywidualnej oceny, czy konkretne działania faktyczne i prawne podejmowane w okresie trwania tych umów mogłyby zostać uznane za naruszenie zapisów wspomnianych umów, co w żadnym wypadku nie wyklucza możliwości uznania ich za takie działania w ramach umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, również wyraźnie zaakcentowanego w treści dalszych umów „nabywania w drodze czynności prawnej inter vivos akcji lub udziałów w spółkach prawa handlowego, będących podmiotami konkurencyjnymi wobec Spółki z wyjątkiem nabywania w publicznym obrocie papierami wartościowymi akcji w celu inwestycyjnym dające nie więcej niż 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu”, w którym to zapisie powód zdawał się doszukiwać podstawowej różnicy między zawartą pomiędzy stronami umową o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, a umową o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku. W związku z powyższym nie sposób uznać, by Umowa ta zawierała nadmierny co do zakresu zakaz konkurencji w stosunku do zakresu wynikającego z Umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego zawarte z powodem umowy o zakazie konkurencji zawierały de facto tożsamy zakres przedmiotowy, który w żadnym z tych wypadków nie był warunkowany charakterem zajmowanego przez niego stanowiska oraz pełnionej przez niego funkcji, natomiast zawierał wyłącznie przykładowy katalog działań faktycznych i prawnych, które w ramach tych umów mogłyby zostać poczytane jako naruszające interes pracodawcy. W tych warunkach, przyjęcie założenia, zgodnie z którym umowa o zakazie konkurencji, zawarta pomiędzy pracodawcą a pracownikiem w związku z powierzeniem mu funkcji członka zarządu, zaczęłaby odnosić skutek mimo kontynuowania zatrudnienia na podstawie stosunku pracy, który de facto nigdy nie uległ zakończeniu, wiązałoby się z koniecznością wypłacenia powodowi przez pozwanego umówionego odszkodowania za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej niezależnie od równoległe wypłacanego mu wynagrodzenia za pracę, gdy tymczasem istota odszkodowania przysługującego na podstawie umowy o zakazie konkurencji sprowadza się do rekompensaty zobowiązanemu z tytułu tej umowy niedogodności związanych z istotnym ograniczeniem swobody wyboru nowego miejsca pracy lub rodzaju samodzielnej działalności gospodarczej. Realizacji tego celu umowy o zakazie konkurencji bez wątpienia nie mogłoby służyć wypłacanie przez pozwanego na rzecz powoda odszkodowania w czasie kontynuowania przez niego zatrudnienia. W przypadku powoda – w przeciwieństwie do pozostałych członków zarządu spółki, co potwierdził sam powód – nie zaktualizował się bowiem odroczoney w czasie skutek prawny, w

postaci definitywnego ustania pomiędzy stronami wszelkich stosunków prawnych (niezależnie od ich charakteru), które usprawiedliwiały nałożenie na niego zakazu konkurencji.

Odmierna interpretacja treści zawartej pomiędzy stronami umowy o zakazie konkurencji sprzeciwiałaby się zatem nie – jak wywodzi strona pozwana - zasadom współżycia społecznego, w zakresie w jakim przyznaje ona powodowi możliwość uzyskania odszkodowania niezależnie od kontynuacji zatrudnienia u pozwanej, ale przede wszystkim celowi tej umowy. Powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 grudnia 2006 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt II PK 95/06 (OSNP 2008, nr 3 – 4, poz. 32), Sąd Okręgowy wskazał, że w związku z wynikającą z art. 353¹ k.c. zasadą swobody umów, strony niewątpliwie mogły przewidzieć, że odszkodowanie za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej będzie wypłacane także w okresie łączącego je stosunku pracy, równoległe z wynagrodzeniem za pracę, jednak musi to wynikać jednoznacznie z umowy i zgodnie z tym co wskazała strona pozwana, nie byłaby to wówczas umowa o zakazie konkurencji, lecz jakaś inna, nienazwana umowa, która w tych warunkach rekompensowałaby powodowi wyłącznie niedogodności związane z utratą sprawowanej funkcji. Taką interpretację treści owej umowy bezsprzecznie wykluczają jednak jej zapisy, które w sposób jasny i wyraźny przewidują, że głównym celem stron było zrekompensowanie powodowi ewentualnych niedogodności, których mógłby doznać na skutek powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej względem pozwanego w okresie dwunastu miesięcy po rozwiązaniu albo wygaśnięciu łączącej strony umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu i oceny w tym zakresie nie zmienia fakt zawarcia w jej treści klauzuli, iż odszkodowanie przysługuje mu niezależnie od innych świadczeń, do których ma on prawo na podstawie umowy o sprawowanie Funkcji Członka Zarządu albo innych łączących go ze spółką umów.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wadliwość zastosowania przez powoda do interpretacji umowy o zakazie konkurencji wyłącznie zasad wykładni językowej, upatrywać należy nie w treści zgody na zawarcie umowy wyrażonej w uchwale Rady Nadzorczej Pozwanej nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku, która dotyczyła zawarcia umowy o zakazie konkurencji po rozwiązaniu stosunku pracy, lecz w całokształcie okoliczności niniejszej sprawy. Nie ulega wątpliwości, iż zaktualizowanie się powoływanego wcześniej „odroczonego skutku” od początku uzależniane było przez strony od jednoczesnego rozwiązania stosunku pracy, na co wskazuje przede wszystkim zawarty w umowie z dnia 16 grudnia 2009 roku, a następnie powtórzony w umowie z dnia 18 grudnia 2012 roku zapis jej § 5, który w sposób wyraźny odróżnia łączący strony stosunek zlecenia oraz stosunek pracy, w czym należy upatrywać rzeczywistej woli stron. Mimo bowiem, iż zgodnie z § 10 ust. 4 umowy o zakazie konkurencji – tekst jednolity z dnia 24 sierpnia 2015 roku, z chwilą jej zawarcia, zgodnie z wolą stron jej zapisy zastąpiły wszelkie uprzednie uzgodnienia między nimi, dotyczące materii w niej uregulowanych, to w związku z faktem, iż zgodnie z jej tytułem, umowa ta stanowi tekst jednolity, zaś zgodnie z preambułą – jej przedmiotem miało być ujednoclenie i aktualizacja wzajemnych praw i obowiązków Spółki i (...) wynikających z zakazu konkurencji określonych we wspomnianej powyżej, zmienianej aneksami umowie o zakazie konkurencji z dnia 18 grudnia 2012 roku, zwłaszcza treść tej ostatniej, nie powinna zostać pominięta przy wykładni spornych zapisów umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku. Sąd Okręgowy dostrzegł jednocześnie jeszcze inny wymiar owej umowy, którego zaakcentowania wymaga wynik przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego. Wymiar ten dotyczy faktu, że umowa zawarta z powodem, jako umowa tendencyjna, nie odnosiła się do faktycznego układu stosunków pomiędzy nim i spółką, na co wskazuje zresztą zapis § 9, według treści którego „Spółka może zwolnić Zobowiązanego z zakazu konkurencji i rozwiązać niniejszą umowę wyłącznie w przypadku odwołania go ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu i zatrudnienia go za jego zgodą, przez Spółkę lub spółkę powiązaną ze Spółką, na innym stanowisku na czas nieokreślony albo czas określony nie krótszy niż dwanaście miesięcy oraz za wynagrodzeniem miesięcznym brutto nie niższym niż wysokość miesięcznej raty odszkodowania określonej w § 5 ust. 3”. Ponadto, zawiera on odwołanie do § 8 Umowy, zgodnie z którym – na zasadzie odpowiedniego stosowania – w takim wypadku wygasłoby jego prawo do części odszkodowania, która miałaby zostać wypłacona po dacie zwolnienia powoda z zakazu konkurencji. Jego wykładnia językowa wskazuje bowiem, iż na wypadek odwołania powoda z funkcji Wiceprezesa Zarządu, pozwana Spółka lub spółka z nią powiązana, musiałyby nawiązać z nim osobny – od nieprzerwanie obowiązującego – stosunek pracy w zamian za wynagrodzenie miesięczne brutto nie niższe niż wysokość miesięcznej raty odszkodowania, gdy tymczasem jego wykładnia celowościowa nakazuje przyjąć, iż powód utraciłby prawo do odszkodowania za okres w jakim pobierałby wynagrodzenie za pracę. Ta ostatnia, przeczy

jednocześnie celowości uznania, iż pozostałe przepisy, należy w tym zakresie tłumaczyć na korzyść powoda, tym bardziej, iż w sposób całkowicie nieuprawniony milczeniem pomija on fakt, że de facto, od co najmniej 8 stycznia 2009 roku, nieprzerwanie obowiązuje go zakaz podejmowania działalności konkurencyjnej bez pisemnej zgody Pracodawcy w jakiegokolwiek firmie, poprzez zatrudnienie, świadczenie na jej rzecz usług bezpośrednio lub choćby pośrednio i to bez względu na rodzaj stosunku prawnego, którego podstawą byłoby zatrudnienie lub świadczenie na jej rzecz usług bezpośrednio lub choćby pośrednio i to bez względu na rodzaj stosunku prawnego, którego podstawą byłoby zatrudnienie lub świadczenie usług, przez którą to działalność strony rozumieją „wszelką działalność, bez względu na jej rozmiar, która jest zbieżna z zakresem działania Pracodawcy, w szczególności, jeżeli jej prowadzenie może wpłynąć na jego sytuację rynkową lub wyniki finansowe”. Niezależnie zatem od faktu, iż treść umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku per se nie wyłączała obowiązywania Umowy o zakazie konkurencji wynikającej z faktu pozostawania powoda z pozwanym w stosunku pracy, ani Umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, to bezsprzecznie zawarcie Umowy o zakazie konkurencji – tekst jednolity z dnia 24 sierpnia 2015 roku nie pozostawiałoby bez znaczenia dla sytuacji, w której w trakcie sprawowania przez niego funkcji Wiceprezesa Zarządu, pomiędzy stronami doszłoby do rozwiązania nieprzerwanie istniejącego w tym czasie pomiędzy stronami stosunku pracy (na co zwrócił zresztą uwagę świadek J. W., a na co wskazywał również powód, stwierdzając, iż złamanie zakazu konkurencji wynikającego z Umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy nie wiązałoby się dla niego z większymi niedogodnościami, z uwagi na wysokość zastrzeżonej na ten wypadek kary). Wówczas przedstawiany przez powoda sposób interpretacji owej umowy umożliwiałby mu domaganie się od pozwanego zapłaty odszkodowania za czas po ustaniu stosunku pracy, lecz w czasie obowiązywania umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu i związanej z nią Umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku, której zawarcie – w jego ocenie – pociągało za sobą o wiele poważniejsze ograniczenia, aniżeli umowa o zakazie konkurencji zawarta na podstawie łączącego strony stosunku prawnego (lub też stosownie do zeznań powoda – jej złamanie wiązałoby się ze znacznie poważniejszymi konsekwencjami finansowymi, choć niejasnym jest, w oparciu, o który zapis Umowy powód wysuwa takie stwierdzenie, bowiem w jej treści nie zastrzeżono kary finansowej za złamanie zakazu konkurencji w konkretnej wysokości, przewidując jako jedyny skutek utratę przez powoda prawa do otrzymania odszkodowania oraz powstanie po jego stronie obowiązku zwrotu dotychczas otrzymanych kwot).

Sąd Okręgowy stwierdził, że przytoczona wykładnia spornych zapisów Umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku, wyklucza celowość rozpatrywania podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu naruszenia art. 58 § 2 k.c. przez treść art. 5 ust. 4 tej Umowy. Odnosząc się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu naruszenia art. 5 kc, Sąd Okręgowy ocenił, że uwzględnieniu roszczenia powoda sprzeciwiają się nie tylko względy powoływane przez stronę pozwaną, które w świetle dotychczasowych rozważań uznać należało za słuszne, ale szczególne znaczenie przypisać należy kwestii obowiązku zachowania przez pracownika szeroko pojętej lojalności względem pracodawcy, którą nakładają na niego zarówno przepisy Kodeksu pracy, jak i Ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a która wyraża się m.in. w ciążącym na nim obowiązku dbania o ogólnie pojęte dobro zakładu pracy oraz zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić go na szkodę. Obowiązek ten – mimo iż bez wątplenia nadal go obowiązuje – traktowany jest przez powoda w sposób całkowicie dowolny – uważając się za związanego zapisami Umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku oraz za poszkodowanego w związku z koniecznością powstrzymywania się od podejmowania działalności konkurencyjnej względem spółki, której pracownikiem nadal pozostaje, jednocześnie pomija milczeniem fakt obowiązywania go stosunkowo szerokiego co do zakresu, jednak nie kwestionowanego przez niego zakazu konkurencji w okresie zatrudnienia, dopuszczając przy tym możliwość złamania przez siebie zakazu konkurencji wynikającego ze stosunku pracy, której zakres przedmiotowy zawiera się w zakresie przedmiotowym umowy, z tytułu której domaga się zapłaty odszkodowania.

Uwzględniając powyższe okoliczności oraz kontekst sytuacyjny wykładni celowościowej zapisów Umowy o zakazie konkurencji – tekst jednolity z dnia 24 sierpnia 2015 roku, a także stanowiące naruszenie art.5 kc nadużycie przez powoda przysługującego mu prawa podmiotowego w sposób spreczny z zasadami współzycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem roszczenia wynikającego z zawartej z pozwaną umowy o zakazie konkurencji, Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne i oddalił je w całości. Za bezcelowe tym samym uznał odnoszenie się kwestii wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia oraz do zarzutów pozwanego w jakim tę wysokość kwestionował.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparł na regulach art. 98 § 1 i 3 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód.

Zaskarżył wyrok w całości zarzucając: naruszenie prawa materialnego, tj. art. 353 kc poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że pozwana nie jest zobowiązana do wykonania świadczenia pieniężnego wynikającego z § 5 pkt 1, 3 i 4 oraz § 10 ust. 4 Umowy o zakazie konkurencji z dnia 24.08.2015 roku w związku z Umową o sprawowanie funkcji członka zarządu z dnia 16.16.12.2009 roku i Porozumieniem w sprawie zmiany Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu z dnia 04.06.2013 roku, pomimo:

a/ wykonania przez powoda świadczenia polegającego na dochowaniu zakazu konkurencji, tj. „powstrzymania się od zajmowania działalnością konkurencyjną w kraju lub za granicą wobec Spółki” „w okresie dwunastu miesięcy po rozwiązaniu albo wygaśnięciu łączącej Spółkę i (...) o sprawowanie funkcji Członka Zarządu” z dnia 16 grudnia 2009 r.”,

b/ wyraźnego, jednoznacznego i stanowczego umówienia się przez strony ww. umowy o zakazie konkurencji, tj.:

- „z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej o której mowa w § 1, Zobowiązany otrzyma od Spółki odszkodowanie w wysokości dwunastokrotności stałego miesięcznego wynagrodzenia brutto określonego w § 2 ust. 1 punkt a) umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu”, które będzie wypłacane Zobowiązanemu w ratach miesięcznych wynoszących 1/12 (jedna dwunasta) kwoty całkowitej określonej w ust. 1 i 2 najpóźniej do końca miesiąca kalendarzowego, w drodze przelewu na rachunek bankowy wskazany przez Zobowiązanego”, gdzie ww. odszkodowanie przysługiwało powodowi „niezależnie od innych świadczeń, do których Zobowiązany [powód] ma prawo na podstawie Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu albo innych umów łączących go ze spółką” (§ 5 ust. 4 Umowy z dnia 24.08.2015 r.),

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 353¹ kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że Umowa o zakazie konkurencji zawarta przez strony w dniu 24.08.2015 r., przewidująca obowiązek powstrzymania się przez powoda od działalności konkurencyjnej wobec Spółki w zamian za odszkodowanie należne po zaprzestaniu pełnienia funkcji w zarządzie Spółki, sprzeciwia się właściwości (naturze) stosunku prawnego pomiędzy stronami oraz narusza zasady współżycia społecznego, w sytuacji, kiedy brak jest w niniejszej sprawie przesłanek mogących wystarczająco uzasadniać stanowisko Sądu Okręgowego, gdyż w myśl zasady swobody umów, strony mają możliwość wyboru rodzaju łączącego je stosunku prawnego, a biorąc pod uwagę treść i cel Umowy o zakazie konkurencji z dnia 24.08.2015 r. należy przyjąć, iż zawarta umowa jest zgodna z kryteriami wskazanymi w art. 353¹k.c.

3. naruszenie prawa materialnego — art. 65 § 2 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na pominięciu jasnego, spójnego, konsekwentnego i logicznego rozumienia umowy o zakazie konkurencji z dnia 24.08.2015 r. w zakresie wykonania zakazu konkurencji i wypłaty odszkodowania oraz nadanie umowie stron „sensu” i „celu” nie mających pokrycia ani w samej treści umowy (wykładni językowej i celowościowej), ani w dowodach świadczących o zgodnym zamiarze stron w dacie zawierania ww. umowy [vide: zeznania powoda na posiedzeniu Sądu z dnia 09 października 2019 r. (nagranie od 3:09 do 29:27) i z dnia 05 sierpnia 2020 r. (nagranie od 3:18 do 23:40), zeznanie świadka C. M. na posiedzeniu Sądu z dnia 09.10.2019 r. (nagranie od 33:35 do 56:40) i z dnia 15.01.2020 roku (nagranie od 5:28 do 14:05), zeznanie świadka J. W. na posiedzeniu Sądu z dnia 09.10.2019 r. (nagranie od 58:10 do 01:13:21) i z dnia 15.01.2020 r. (nagranie od 5:28 do 14:05), zeznanie świadka J. K. na posiedzeniu Sądu z dnia 15.01.2020 r. (nagranie od 32:19 do 46:57), które to dowody powinny służyć ocenie sposobu rozumienia oświadczenia woli i jego miarodajności w chwili jego złożenia,

4. naruszenie prawa materialnego tj. art. 5 kc poprzez jego bezpodstawne i nienależyte zastosowanie oraz uznanie, iż roszczenie powoda stanowi nadużycie przez powoda przysługującego mu prawa podmiotowego w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem roszczenia wynikającego z zawartej z pozwaną umową o zakazie konkurencji, w sytuacji, gdy nie zostało sprecyzowane w jaki sposób dochodzone przez

powoda roszczenie stanowić by miało nadużycie prawa, skoro jego uprawnienie (roszczenie) wynika wprost z zawartej umowy z dnia 24.08.2015 r., zaś Sąd Okręgowy nie wskazał jakie konkretne zasady współżycia-społecznego zostały przez powoda rzekomo naruszone, a ponadto to działanie pozwanej Spółki, która mimo ziszczenia się przesłanek do wypłaty należnego odszkodowania uchyla się od przyjętego na siebie zobowiązania, należałoby oceniać jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, zmierzające do pokrzywdzenia podmiotu ekonomicznie i gospodarczo słabszego, co stanowi rzeczywiste nadużycie prawa;

5. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 i art. 230 k.p.c. - poprzez:

- dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie, ponadto w sposób jednostronny i wybiórczy, a także poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego, w szczególności w postaci:

1) dowodów z dokumentów - w szczególności z umowy o zakazie konkurencji z dnia 24.08.2015 roku;

2) dowodów z zeznań powoda na posiedzeniu Sądu z dnia 09 października 2019 roku i z dnia 05 sierpnia 2020 roku;

3) dowodów z zeznań świadków (powołanych przez pozwaną):

- C. M. na posiedzeniu Sądu z dnia 09.10.2019 roku i z dnia 15.01.2020 roku;

- J. W. na posiedzeniu Sądu z dnia 09.10.2019 roku i z dnia 15.01.2020 roku;

J. K. na posiedzeniu Sądu z dnia 15.01.2020 roku,

oraz nie rozważenie wszechstronnie materiału dowodowego przedstawionego przez strony i błędne uznanie, że celem stron ww. umowy nie było zobowiązanie się pozwanej do wypłacenia odszkodowania za dochowanie zakazu konkurencji po rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu bez względu na równoczesny stosunek pracy, przy:

a/ nieprawidłowej ocenie treści umowy o zakazie konkurencji z dnia 24-08-2015 roku, co polegało na nieuzasadnionym przyjęciu, iż celem umowy zawartej przez strony nie była wypłata odszkodowania w przypadku powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej w okresie dwunastu miesięcy od rozwiązania albo wygaśnięcia Umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu, mimo łączącego strony stosunku pracy, w sytuacji gdy z całokształtu materiału dowodowego, a zwłaszcza z samej treści umowy jasno wynika jaki był zgodny cel i zamiar stron w chwili zawierania przedmiotowej umowy;

b/ bezpodstawnym przyjęciu jakoby postanowienia umowy nie mogły zostać uznane za sformułowane w sposób jednoznaczny, w związku z czym przy ustaleniu rzeczywistej treści zawartej między stronami umowy dyrektywom wykładni językowej należy przypisać drugorzędne znaczenie, w sytuacji gdy wszystkie postanowienia umowy o zakazie konkurencji zostały sformułowane w sposób niebudzący wątpliwości, co więcej w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych w § 5 pkt 4 Umowy zastrzeżono, iż odszkodowanie przysługuje bez względu na inne łączące strony umowy, a ponadto taki zamiar stron został potwierdzony pozostałym materiałem dowodowym, a to w szczególności zeznaniami powoda i świadków C. M., J. W. i J. K.,

c/ nieuzasadnionym przyjęciu jakoby zawarte przez strony umowy o zakazie konkurencji były to tożsame umowy, zawierające tożsamy zakres przedmiotowy, który w żadnym z tych wypadków nie był warunkowany charakterem zajmowanego stanowiska oraz pełnionej przez niego funkcji, w sytuacji gdy zakres posiadanych przez powoda informacji o spółce i podstawa prawna, w ramach której powód uzyskał do nich dostęp miały istotne znaczenia dla treści tychże umów, a także determinowały zawarcie z powodem odrębnej umowy, niezależnie od obowiązującej umowy o zakazie konkurencji związanej ze stosunkiem pracy;

d/ pominięciu faktu, iż wysokość odszkodowania przysługująca powodowi z tytułu zawartych umów o zakazie konkurencji została ustalona na całkiem innym poziomie, bowiem z tytułu przedmiotowej umowy łączna kwota należnego odszkodowania wynosi 660.000 złotych, natomiast odszkodowanie z zakazu konkurencji wynikającego ze stosunku pracy wynosi zaledwie 70.704 złotych (wynagrodzenie miesięczne ze stosunku pracy w wysokości 5.892 zł x 12 miesięcy), co logicznie wskazuje na odrębność obu stosunków prawnych i odrębność zobowiązań stron ze stosunku pracy i ze stosunku cywilnoprawnego,

e/ pominięciu faktu, iż umowa została przygotowana przez przedstawicieli pozwanej Spółki, sprawdzona i parafowana przez prawników działających na rzecz Spółki, wobec czego postanowienia umowy o zakazie konkurencji nie tylko zostały zaakceptowane przez pozwaną, a wręcz przez nią sformułowane,

f/ niezasadnym uznaniu, iż umowa zawarta między stronami była umową „tendencyjną” i nie odnosiła się do „faktycznego układu stosunków pomiędzy nim [powodem] a spółką, na co wskazuje zapis § 9 Umowy”, w sytuacji gdy przedmiotowa umowa była redagowana z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji powoda, co więcej treść § 9 Umowy potwierdza zgodny zamiar stron, polegający na wypłacie powodowi, w przypadku wygaśnięcia pełnionej przez niego funkcji członka zarządu, odszkodowania w kwocie ustalonej w § 5 ust. 3 - ewentualnie Spółka mogła zwolnić powoda z obowiązku zachowania tajemnicy, pod warunkiem, że Spółka zatrudni go na stanowisku z wynagrodzeniem miesięcznym nie niższym niż rata odszkodowania — zatem cel był jasny — po zaprzestaniu pełnienia funkcji członka zarządu powód ma otrzymać zagwarantowane odszkodowanie lub wynagrodzenie w wysokości odszkodowania.

Skarżący ponadto podniósł, że:

1. Sąd Okręgowy z naruszeniem zasady obiektywizmu i wbrew treści zeznań złożonych przez powoda, ustalił, jakoby powód „przed samym zamknięciem rozprawy posłużył się przykładem innego pracownika, który rzekomo w identycznej sytuacji otrzymał odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji mimo dalszego pozostawania z pozwaną Spółką w stosunku pracy, wcześniej w żadnym zakresie nie powołując się na ten fakt, a tym bardziej nie wykazując inicjatywy dowodowej w tym zakresie” (str.17 uzasadnienia) — powód zeznawał o tym już na pierwszej rozprawie w dniu 9 października 2019 r. (czas nagrania 4:12 — 4:30). Twierdzenie to było ponawiane przez cały proces, w zeznaniach powoda w dniu 09.10.2019 roku i w dniu 05.08.2020 r. (czas nagrania 2:17 — 6:17), jak i w pismach procesowych. Pozwana temu twierdzeniu nie zaprzeczyła. W zeznaniu końcowym w dniu 05.08.2020 r, powód powołał się na ten fakt, podając miejsce umieszczania takiej informacji przez samą Spółkę: „Sprawozdanie roczne Spółki”, czemu pozwana nie zaprzeczyła.

2. Sąd Okręgowy wbrew treści zeznań złożonych przez powoda i świadka J. W., ustalił, jakoby: „...bezspornie zawarcie Umowy o zakazie konkurencji — tekst jednolity z dnia 24 sierpnia 2015 roku nie pozostawałoby bez znaczenia dla sytuacji, w której w trakcie sprawowania przez niego funkcji Wiceprezesa Zarządu, pomiędzy stronami doszłoby do rozwiązania nieprzerwanie istniejącego w tym czasie pomiędzy stronami stosunku pracy (na co zwrócił zresztą uwagę świadek J. W., a na co wskazywał również powód, stwierdzając, iż złamanie zakazu konkurencji wynikającego z Umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy nie wiązałoby się dla niego z większymi niedogodnościami, z uwagi na wysokość zastrzeżonej na ten wypadek kary).” - jest to wyrwanie z kontekstu zeznania powoda, bowiem ten fragment wypowiedzi dotyczył wyłącznie Umowy o zakazie konkurencji związanej z Umową o pracę, nie zaś Umowy o zakazie konkurencji związanej z funkcją pełnioną na podstawie Umowy zlecenia członka Zarządu. Ta część wypowiedzi powoda nie dotyczyła Umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku;

3. Sąd Okręgowy z naruszeniem zasady obiektywizmu i wbrew treści zeznań złożonych przez powoda, ustalił, jakoby powód „w sposób całkowicie nieuprawniony milczeniem pomija fakt, że de facto, od co najmniej 8 stycznia 2009 roku, nieprzerwanie obowiązuje go zakaz podejmowania działalności konkurencyjnej bez pisemnej zgody Pracodawcy w jakiegokolwiek firmie, poprzez zatrudnienie, świadczenie na jej rzecz usług bezpośrednio lub choćby pośrednio i to bez względu na rodzaj stosunku prawnego, którego podstawą byłoby zatrudnienie lub świadczenie na jej rzecz usług...” (str.29 uzasadnienia) - w sytuacji, gdy powód na żadnym etapie postępowania nie kwestionował iż był związany odrębnym zakazem konkurencji wynikającym z łączącego strony stosunku pracy, jednakże jego zakres

i podstawa były całkowicie niezależne od przedmiotowej umowy, a pozwana zobowiązana była do świadczenia w postaci odszkodowania odrębnie na podstawie stosunku zobowiązaniowego, wynikającego z treści umowy o zakazie konkurencji z dnia 24.08.2015 r.,

4. Sąd Okręgowy z naruszeniem zasady obiektywizmu i wbrew treści zeznań złożonych przez powoda, ustalił, jakoby powód „jednocześnie pomija milczeniem fakt obowiązywania go stosunkowo szerokiego co do zakresu, jednak nie kwestionowanego przez niego zakazu konkurencji w okresie zatrudnienia...” (str. 32 uzasadnienia), w sytuacji, kiedy powód podczas swojego przesłuchania na rozprawie z dnia 9 października 2019 roku odpowiedział na pytanie pełnomocnika pozwanej, w jakim stosunku pozostaje z Grupą (...) S.A. (czas nagrania 6:50 – 7:12) - niczego nie „pomijał milczeniem”.

5. Sąd Okręgowy z naruszeniem zasady obiektywizmu i wbrew treści zeznań złożonych przez powoda, w części niezaprzeczonej przez pozwaną, bezpodstawnie zakwestionował fakt, iż powód w zakresie umowy o zakazie konkurencji po zaprzestaniu pełnienia funkcji członka zarządu nie znajdował się w „faktycznej sytuacji” „różniący się” „między nim, a pozostałymi Członkami Zarządu tej samej kadencji”.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda W. K. kwoty 660.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty wymagalności poszczególnych kwot oraz kosztami procesu, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest w znacznej części zasadna.

Ustalenia faktyczne dotyczące faktu zawarcia przez strony umów o sprawowanie przez powoda funkcji członka zarządu pozwanej spółki, umów o zakazie konkurencji, jak również porozumienia i aneksów zmieniających te umowy, dokonane zostały przez Sąd I instancji w oparciu o dowody ze złożonych do akt dokumentów. Fakt dokonania tych czynności nie był sporny między stronami. Dlatego brak było podstaw do jego zanegowania, w związku z czym Sąd Apelacyjny podzielił poczynione w tym zakresie ustalenia, przyjmując je za własne.

Istota sporu między stronami sprowadzała się natomiast do wykładni postanowień umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku „o zakazie konkurencji- tekst jednolity” (k. 14-16), z których powód wywodzi dochodzone pozwem roszczenie, zaś pozwana zaprzeczając istnieniu tego roszczenia zarzuca: związanie stron konkurencyjną klauzulą o zakazie konkurencji, wynikającą z łączącego je stosunku pracy, nadużycie prawa podmiotowego poprzez realizację roszczenia wynikającego z tej umowy, w sytuacji związania stron umową o zakazie konkurencji zawartą w dniu 8 stycznia 2009 roku, a także sprzeczność umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku z zasadami współżycia społecznego w zakresie w jakim przyznaje powodowi możliwość uzyskania odszkodowania niezależnie od kontynuacji zatrudnienia u pozwanej i przysługiwania mu innych świadczeń względem pozwanej; ponadto pozwana wskazuje na brak podstaw do dokonania wykładni umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku wyłącznie według zasad wykładni językowej, z pominięciem odmiennego zamiaru stron wynikającego z treści uchwały Rady Nadzorczej Pozwanej nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku dotyczącej zawarcia umowy o zakazie konkurencji „po rozwiązaniu stosunku pracy”, a także zarzuca nieudowodnienie roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości.

Sąd Okręgowy nie podzielał zarzutu pozwanej, co do braku podstaw dokonania wykładni językowej umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku, z uwagi na treść uchwały Rady Nadzorczej Pozwanej nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku dotyczącej zawarcia tej umowy, uznał powództwo za bezzasadne z innej przyczyny, a mianowicie tej, że w świetle wykładni celowościowej zapisów rzeczony umowy, realizacja przysługującego powodowi prawa podmiotowego byłaby sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem roszczenia.

Przywołane motywy wskazane przez Sąd Okręgowy jako podstawa rozstrzygnięcia sporu, nie są przekonujące i dlatego Sąd Apelacyjny ich nie podziela.

W odniesieniu do kluczowej dla rozstrzygnięcia sprawy kwestii zasad wykładni oświadczeń woli stron wyrażonych w umowie o zakazie konkurencji, z dnia 24 sierpnia 2015 roku, jako podstawie z której powód wywodzi dochodzone pozwem roszczenie, należy wprawdzie podzielić wywód Sądu I instancji, który przywołując poglądy judykatury wskazał na potrzebę przyznawania przy wykładni oświadczeń woli stron pierwszeństwa temu znaczeniu, jakie rzeczywiście nadały swoim oświadczeniom strony i badaniu raczej ich zgodnego zamiaru, aniżeli opieraniu się na dosłownym brzmieniu umowy, to równocześnie uszło uwagi Sądu, że wykładnia umów, do której znajdują zastosowanie dyrektywy interpretacyjne zawarte w art. 65 kc winna być dokonywana kolejno na trzech płaszczyznach, a mianowicie poprzez ustalenie literalnego brzmienia umowy, poprzez ustalenie treści oświadczeń woli przy zastosowaniu reguł określonych we art. 65 § 1 kc i wreszcie poprzez ustalenie sensu złożonych oświadczeń woli przy odwołaniu się do zgodnego zamiaru stron i celu umowy. Sąd Okręgowy pominął również to, że w przypadku oświadczenia ujętego w formie pisemnej, sens oświadczeń woli ustala się na podstawie wykładni tekstu dokumentu i choć istotne znaczenie przy tej wykładni ma zarówno kontekst, jak i związki znaczeniowe poszczególnych postanowień w świetle całości postanowień umownych (kontekst umowny), to jednak podstawową rolę grają tu językowe normy znaczeniowe. Jakkolwiek również w przypadku oświadczenia ujętego w formie pisemnej tekst dokumentu nie stanowi wyłącznej podstawy wykładni zawartych w nim oświadczeń woli i konieczne jest również w odniesieniu do tych oświadczeń zrekonstruowanie zgodnego zamiaru i celu stron, to jednak ustalenia w zakresie tego, do czego strony dążyły dokonując określonej czynności prawnej, mogą nastąpić jedynie w oparciu o przedstawione przez strony dowody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2020 roku, I CSK 380/18).

W niniejszej sprawie, wbrew ocenie Sądu I instancji, zapisy umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku zarówno w odniesieniu do pojęcia „zakresu zakazu konkurencji” (§ 1 umowy), „wyłączeń podmiotowych spod zakazu konkurencji” (§ 3 umowy), jak i okoliczności w jakich przysługuje odszkodowanie (§ 5 umowy), zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, a co za tym idzie, wykładnia dokumentu przy zastosowaniu językowych norm znaczeniowych, nie uprawnia do uznania zawartych w nim zapisów za niejednoznaczne. W odniesieniu do postanowień istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, przywołane zapisy w sposób klarowny przewidywały zobowiązanie powoda do powstrzymania się w okresie 12 miesięcy po rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu od zajmowania się działalnością konkurencyjną wobec spółki, precyzując, że chodzi tu o nie nawiązywanie stosunku pracy z podmiotami konkurencyjnymi wobec Spółki, nie obejmowanie funkcji w organach podmiotów konkurencyjnych wobec Spółki, nie prowadzenie żadnej innej działalności na rzecz podmiotów konkurencyjnych wobec Spółki w szczególności działalności doradczej, nie nabywanie (z pewnymi wyjątkami) akcji lub udziałów w spółkach prawa handlowego będących podmiotami konkurencyjnymi wobec Spółki, nie podejmowanie ani nie prowadzenie na własny lub cudzy rachunek działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec Spółki. Równocześnie jednak strony postanowiły, że za działalność konkurencyjną nie będzie uważana działalność prowadzona na rzecz lub we współpracy z podmiotami, w których podmiotem dominującym, powiązaniem lub zależnym w rozumieniu przepisów kodeksu spółek handlowych jest Grupa (...) S.A. lub Grupa (...) S.A. (wyłączenie podmiotowe spod zakazu konkurencji) i wreszcie wskazały, że już tylko „z tytułu zobowiązania się do powstrzymania od prowadzenia działalności konkurencyjnej Zobowiązany otrzyma od spółki odszkodowanie w wysokości dwunastokrotności stałego miesięcznego wynagrodzenia brutto”. Należy zgodzić się ze skarżącym, że wobec tak jednoznacznie sformułowanych zapisów umowy o zakazie konkurencji, dla wykazania braku podstaw do uzyskania przez powoda rzeczzonego odszkodowania, w sytuacji, gdy spełnił on jedyny wymagany umową warunek, uprawniający do wypłaty odszkodowania, a mianowicie przez okres 12 miesięcy od zakończenia sprawowania funkcji członka zarządu w pozwanej spółce, tj. od 11 maja 2016 roku do 11 maja 2017 roku powstrzymał się od podjęcia jakiegokolwiek działalności konkurencyjnej, pozwana spółka obowiązana była wykazać, że mimo wskazanego wyżej brzmienia oświadczeń woli wyrażonych we wskazanych zapisach umowy, zamiarem stron było nadanie im odmiennego znaczenia, aniżeli wynikający z ich literalnego brzmienia. Tymczasem pozwana żądanie odstąpienia od wykładni językowej rzeczzonej umowy wywodziła jedynie stąd, że w uchwale Rady Nadzorczej pozwanej spółki Nr (...) / (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku zawarto w §1 zapis: „Zawrzeć z Wiceprezesem Zarządu Panem W. U. o zakazie konkurencji po rozwiązaniu stosunku pracy-tekst jednolity, w brzmieniu zgodnym z projektem stanowiącym załącznik do niniejszej Uchwały” (k.84). Zdaniem pozwanej użycie we wskazanej uchwale zwrotu „po rozwiązaniu

stosunku pracy” ma to znaczenie, że „nie zaktualizował się obowiązek zapłaty odszkodowania przez pozwaną w kwocie wskazanej w pozwie” (twierdzenie zawarte w sprzeciwie k. 60). Pozwana twierdziła, że wobec wskazanej treści uchwały RN Nr (...), jej wolą było zawarcie umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, nie zaś po ustaniu sprawowania funkcji członka zarządu (wywody k. 70). Jakkolwiek przytoczony zarzut nie został podzielony przez Sąd I instancji przy rozstrzygnięciu sprawy, to dodatkowo należy stwierdzić, że przede wszystkim nie ma on żadnych racjonalnych podstaw w zaferowanych przez pozwaną dowodach. Nie tylko bowiem treść zawartej przez strony umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku jednoznacznie precyzuje, iż reguluje ona zakaz konkurencji w okresie 12 miesięcy po rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu z dnia 16 grudnia 2009 roku, ustalonej Porozumieniem z dnia 4 czerwca 2013 roku z późniejszymi zmianami (k. 14), ale również fakt istnienia w dacie zawarcia rzeczony umowy, innej umowy o zakazie konkurencji, tj. umowy dotyczącej zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy powoda, zawartej w dniu 8 stycznia 2009 roku (k.82-83), czyni niewiarygodnym zarzut pozwanej, jakoby również umowa z dnia 24 sierpnia 2015 roku miała dotyczyć zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy. Pozwana w żaden sposób nie wyjaśniła jaki miałby być sens zawarcia w dniu 24 sierpnia 2015 roku kolejnej umowy o zakaz konkurencji po ustaniu stosunku pracy, w sytuacji obowiązywania już od kilku lat umowy z dnia 8 stycznia 2009 roku, a nadto z jakich przyczyn wskazane w niej odszkodowanie określone zostało miarą wynagrodzenia powoda otrzymywanego w oparciu o umowę o sprawowanie funkcji członka zarządu, skoro umowa miałaby dotyczyć stosunku pracy.

Jak trafnie zarzuca skarżący, również przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe obejmujące zeznania świadków: C. M., J. W., J. K., nie dało podstaw do uznania, że wolą stron umowy z dnia 24 sierpnia 2015 roku było ukształtowanie tego stosunku prawnego w sposób odmienny, aniżeli wynika to z literalnego brzmienia zapisów umowy. Przeciwnie, wskazani świadkowie jednoznacznie zeznali, że umowa o zakazie konkurencji była „przypisana wyłącznie do umowy o pełnienie funkcji członka zarządu” (zeznania C. M. k. 259), „Pan K. był członkiem zarządu Zakładów (...) i z tego tytułu miał zawartą umowę o zakazie konkurencji na okoliczność pełnienia funkcji członka zarządu” (zeznania J. W. k. 262), „Podstawowym dokumentem, który łączył spółkę i pana W. K. była umowa o sprawowaniu funkcji członka zarządu i integralną częścią tej umowy była umowa o zakazie konkurencji” (zeznania J. K. k. 325).

W świetle przywołanych dowodów i ustalonych na ich podstawie okoliczności zawarcia umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku, należy jednoznacznie stwierdzić, że nie zachodzą żadne podstawy uzasadniające ustalenie treści postanowień stron rzeczony umowy w sposób odmienny aniżeli wynika to z jej literalnego brzmienia, które należało uznać za odpowiadające rzeczywistej woli stron i ich zgodnemu zamiarowi.

Wbrew zarzutowi pozwanej, brak również podstaw do uznania, że realizacja uprawnień przysługujących powodowi w oparciu o wskazaną umowę pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, gdyż przyznaje powodowi możliwość uzyskania odszkodowania niezależnie od kontynuacji zatrudnienia u pozwanej i przysługiwania mu innych świadczeń względem pozwanej. Należy zauważyć, że fakt kontynuowania przez powoda zatrudnienia w pozwanej spółce w oparciu o umowę o pracę, datujący się od 5 września 1988 roku, nie tylko nie stanowił przeszkody do zawarcia z nim umowy o pełnienie funkcji członka zarządu, ale wręcz już w pierwotnie zawartej w dniu 16 grudnia 2009 roku umowie o sprawowanie funkcji członka zarządu strony postanowiły, że „Dotychczasowa umowa o pracę z dnia 8 stycznia 2009 roku z przyjmującym zlecenie zachowuje moc” (§ 7 umowy k.26), a następnie w porozumieniu dotyczącym sprawowania funkcji członka zarządu z dnia 4 czerwca 2013 roku pozwana spółka zobowiązała się „zwolnić powoda ze świadczenia pracy określonej w umowie o pracę w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania funkcji członka zarządu” (§ 4 pkt 8 Porozumienia k. 30), przy równoczesnym ustaleniu należnego powodowi wynagrodzenia stałego obejmującego zarówno uposażenie z tytułu umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu, jak i z tytułu umowy o pracę (§ 2 pkt 1 Porozumienia k. 28). Jakkolwiek przyznać należy, że ustalenie prawa do wynagrodzenia za pracę, od której wykonywania pracownik został zwolniony, stanowiło curiosum, to jednak fakt ten w żaden sposób nie wpływa na ocenę rzeczywistej woli i zamiaru stron zawierających późniejszą umowę o zakazie konkurencji. Równocześnie należy stwierdzić, że skoro strony od 2009 roku akceptowały stan rzeczy polegający na tym, że powód wykonując jedną z łączących go z pozwaną umów, tj. umowę o sprawowanie funkcji członka zarządu, pobierał

wynagrodzenie z tytułu dwóch umów, tj. również z tytułu umowy o pracę, to tym samym, brak podstaw do uznania za sprzeczne z rzeczywistą wolą stron, a także bliżej nie określonymi przez pozwaną zasadami współzycia społecznego, postanowienie zawarte w §5 pkt 4 umowy o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku, przewidujące, że „odszkodowanie przysługuje niezależnie od innych świadczeń, do których Zobowiązany ma prawo na podstawie Umowy o sprawowanie funkcji Członka Zarządu albo innych umów łączących go ze spółką” (§5 pkt 4 umowy k.15). Sąd Apelacyjny nie znajduje podstaw, dla których tak kategoryczne i jednoznaczne postanowienie umowne, nawet przy zastosowaniu wykładni celowościowej, uzasadniałoby ustalenie treści umowy całkowicie sprzecznej z tym zapisem i w konsekwencji uznanie, że wolą stron umowy było wyłączenie możliwości uzyskania przez powoda odszkodowania za powstrzymanie się od konkurencyjnego zatrudnienia, z tej przyczyny, że pobiera on świadczenie z tytułu innej łączącej go ze spółką umowy, a mianowicie umowy o pracę. Dążenie pozwanej do tego rodzaju wykładni rzeczonych zapisów dowodzi jedynie istnienia z jej strony zamiaru zaniechania wykonania łączącej pozwaną z powodem umowy, poprzez próbę wykazania, że umowa ta miała inną treść od faktycznie ustalonej i wyartykułowanej na piśmie przez strony. Tego rodzaju dążenie nie znajduje jednak usprawiedliwienia i jako takie nie mogło skutecznie podważyć zasadności roszczenia dochodzonego pozwem.

Reasumując, Sąd Apelacyjny stwierdza, że prawidłowo rozumiana umowa o zakazie konkurencji z dnia 24 sierpnia 2015 roku dawała powodowi uprawnienie do żądania od pozwanej odszkodowania za powstrzymanie się od konkurencyjnego zatrudnienia w okresie 12 miesięcy po zaprzestaniu pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, tj. od 11 maja 2016 roku do 11 maja 2017 roku. Bezspornym jest, że powód we wskazanym okresie nie wykonywał zatrudnienia rozumianego przez umowę jako konkurencyjne dla pozwanej, gdyż wykonywanie w tym czasie zatrudnienia na rzecz pozwanej, zostało z mocy §3 umowy uznane za nie będące konkurencyjnym. Kwota należnego powodowi z tego tytułu odszkodowania odpowiada, zgodnie z §5 pkt 1 umowy, dwunastokrotności stałego miesięcznego wynagrodzenia brutto określonego w § 2 pkt 1a umowy o sprawowanie funkcji członka zarządu na sumę 55.000 złotych (k.28) i wynosi za okres 12 miesięcy łącznie 660.000 złotych. Zgodnie z § 5 pkt 3 umowy o zakazie konkurencji odszkodowanie winno być wypłacane powodowi w ratach miesięcznych wynoszących 1/12 kwoty całkowitej najpóźniej do końca miesiąca kalendarzowego. Oznacza to, że wymagalność pierwszej z rat, tj. za okres od 11 maja 2016 roku do 11 czerwca 2016 nastąpiła z dniem 30 czerwca 2016 roku, zaś wymagalność kolejnych 11 rat z końcem każdego następnego miesiąca aż do 30 maja 2017 roku. Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny w uwzględnieniu apelacji powoda zmienił zaskarżony wyrok zasądając dochodzoną pozwem należność, z tą jedynie zmianą, że datę początkową naliczania odsetek od pierwszej z rat ustalił na dzień 1 lipca 2016 roku, jak również każdej kolejnej raty na 1 dzień każdego następnego miesiąca, oddalając powództwo jedynie w odniesieniu do żądania zasądzenia odsetek poczynając od pierwszej z rat już od 1 czerwca 2016 roku, a każdej kolejnej od następnego miesiąca. Orzeczenie uwzględniające apelację Sąd Apelacyjny wydał w oparciu o przepis art. 386§ 1 kpc, a jedynie w niewielkim zakresie, dotyczącym odsetek oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 kpc.

W konsekwencji zmiany wyroku i uwzględniania powództwa w przeważającej części, należało, stosownie do art. 100 kpc, zmienić również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu, obciążając nimi pozwaną, przegrywającą sprawę w znacznej części. Koszty te obejmują poniesioną przez powoda opłatę od pozwu w kwocie 33.000 złotych, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 10.800 złotych oraz opłatę od pełnomocnictwa 17 złotych.

Również o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, przewidzianą w art. 100 kpc w związku z art. 391§1 kpc. Koszty te obejmują poniesioną przez powoda opłatę od apelacji w kwocie 33.000 złotych i wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 8.100 złotych.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w wyroku.

SSA Ewa Mierzejewska